

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

9. juli 2015 *

»Præjudiciel forelæggelse — socialpolitik — direktiv 1999/70/EF — rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP — § 3 og § 4 — princippet om forbud mod forskelsbehandling — »reservepersonale« — afslag på at tildele et treårigt anciennitetstillæg — objektive forhold«

I sag C-177/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal Supremo (Spanien) ved afgørelse af 31. januar 2014, indgået til Domstolen den 10. april 2014, i sagen:

María José Regojo Dans

mod

Consejo de Estado,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Ó Caoimh (refererende dommer), C. Toader, E. Jarašiūnas og C.G. Fernlund,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Regojo Dans ved abogados J. Pérez de Sevilla y Gitard og A. Regojo Dans,
- den spanske regering ved L. Banciella Rodríguez-Miñón, som befuldmægtiget
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Varone
- Europa-Kommissionen ved R. Vidal Puig og J. Enegren, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. maj 2015,

* Processprog: spansk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af § 3, stk. 1, og § 4, stk. 4, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået den 18. marts 1999 (herefter »rammeaftalen«), som er opført som bilag til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT L 175, s. 43).
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem María José Regojo Dans og Consejo de Estado (statsrådet), førstnævntes arbejdsgiver, om sidstnævntes afslag på at tildele hende treårige anciennitetstillæg på grund af hendes særlige status som »reservepersonale« som omhandlet i spansk ret (herefter »hjelpepersonale«).

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 I henhold til artikel 1 i direktiv 1999/70 har dette til formål »at iværksætte den i bilaget indeholdte rammeaftale [...], som blev indgået [...] mellem de generelle tværfaglige organisationer (EFS, UNICE og CEEP)«.
- 4 Af rammeaftalens § 1 fremgår, at dens formål er:
 - »a) at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination
 - b) at fastsætte rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold«.
- 5 Rammeaftalens § 2, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Denne aftale finder anvendelse på alle med tidsbegrænset ansættelse, som har en ansættelseskontrakt eller indgår i et ansættelsesforhold, som defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat.«
- 6 En »person med tidsbegrænset ansættelse« er defineret i rammeaftalens § 3, stk. 1, som »en person, som har en ansættelseskontrakt, der er indgået direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, eller som indgår i et ansættelsesforhold, etableret direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, når tidspunktet for ansættelseskontraktens eller ansættelsesforholdets udløb er fastlagt ud fra objektive kriterier, såsom en bestemt dato, fuldførelsen af en bestemt opgave eller indtrædelsen af en bestemt begivenhed«.
- 7 En »sammenlignelig fastansat« defineres i rammeaftalens § 3, stk. 2, som »en fastansat i samme virksomhed, der har en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller indgår i et tidsbegrænset ansættelsesforhold, og som udfører samme eller tilsvarende arbejde/beskæftigelse, idet der tages hensyn til kvalifikationer/færdigheder[; h]vor der ikke findes nogen sammenlignelig fastansat i samme virksomhed, skal sammenligningen ske ved henvisning til den kollektive aftale, der gælder på området, eller – hvis en sådan ikke foreligger – til national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis«.

- 8 Rammeaftalens § 4 med overskriften »Princippet om ikke-diskrimination« bestemmer i stk. 1, 3 og 4:
- »1. Ansættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse må ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.
- [...]
3. Gennemførelsesbestemmelserne til efterlevelse af denne artikel fastsættes af medlemsstaterne – efter høring af arbejdsmarkedets parter – og/eller af arbejdsmarkedets parter under hensyntagen til fællesskabsret, national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis.
4. Bestemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre kravet om en forskellig ansættelsesperiode er begrundet i objektive forhold.«
- 9 Rammeaftalens § 5 med overskriften »Bestemmelser om misbrug« fastsætter:
- »1. For at forhindre misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold fastsættes, medmindre der allerede findes tilsvarende retsregler, bestemmelser af medlemsstaterne – efter høring af arbejdsmarkedets parter i henhold til national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis – og/eller af arbejdsmarkedets parter, hvorved der tages hensyn til behovene inden for bestemte sektorer og/eller blandt bestemte kategorier af arbejdstagere, og som regulerer et eller flere af følgende forhold:
- a) objektive omstændigheder, der kan begrunde en fornyelse af sådanne kontrakter eller ansættelsesforhold
- b) den maksimale samlede varighed af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold
- c) antallet af gange, sådanne kontrakter eller ansættelsesforhold kan fornyes.
2. Medlemsstaterne – efter høring af arbejdsmarkedets parter – og/eller arbejdsmarkedets parter fastsætter, hvor det er hensigtsmæssigt, under hvilke betingelser tidsbegrænsede ansættelseskontrakter og ansættelsesforhold er at anse for:
- a) »flere på hinanden følgende«
- b) tidsbegrænsede kontrakter eller ansættelsesforhold.«

Spansk ret

- 10 Artikel 149, stk. 1, punkt 18, i den spanske forfatning tillægger staten enekompetence med hensyn til at fastsætte den retlige ordning for den offentlige forvaltning og den vedtægtsmæssige ordning for disse myndigheders tjenestemænd.
- 11 I henhold til denne kompetence vedtog staten Ley 7/2007 del Estatuto básico del empleado público (lov nr. 7/2007 om vedtægten for offentligt ansatte) af 12. april 2007 (BOE nr. 89 af 13.4.2007, s. 16270, herefter »lov nr. 7/2007«).

12 Artikel 8 i lov nr. 7/2007 med overskriften »Begreb og kategorier af offentligt ansatte« bestemmer:

»1. Offentligt ansatte er personer, som udøver en beskæftigelse mod vederlag i den offentlige forvaltning i det offentliges interesse.

2. De offentligt ansatte opdeles i:

- a) fastansatte tjenestemænd
- b) midlertidigt ansatte tjenestemænd
- c) kontraktansatte, uanset om der er tale om fast personale, ansatte med tidsubegrænset ansættelse eller ansatte med tidsbegrænset ansættelse
- d) hjælpepersonale.«

13 I artikel 9 i lov nr. 7/2007 defineres de fastansatte tjenestemænd således:

»1. Fastansatte tjenestemænd er personer, der er udpeget ved lov, og som udfører tjeneste i en offentlig administration, der reguleres efter forvaltningsretlige regler, med henblik på at udføre varigt aflønnet tjeneste.

2. Under alle omstændigheder tilkommer udøvelsen af de tjenester, der indebærer en direkte eller indirekte deltagelse i udøvelsen af offentlig myndighed eller i beskyttelsen af statens og de offentlige forvaltningers generelle interesser, udelukkende offentligt ansatte på de betingelser, som fastsættes i gennemførelsesloven for hver enkelt forvaltningsmyndighed.«

14 Artikel 12 i lov nr. 7/2007 definerer hjælpepersonale således:

»1. Hjælpepersonale er personer, som i henhold til en udnævnelse, der ikke har varig karakter, kun udfører tjenester, der udtrykkeligt betegnes som fortrolige eller som særlig rådgivning, og som aflønnes via de dertil fastsatte budgetbevillinger.

2. De love, der vedtages vedrørende den offentlige forvaltnings personale med henblik på gennemførelse af denne vedtægt, skal fastlægge, hvilke regeringsorganer inden for den offentlige forvaltning der kan ansætte denne kategori af personale. Det maksimale antal fastsættes af de pågældende regeringsorganer. Dette antal og lønningsvilkårene offentliggøres.

3. Udnævnelse og afskedigelse kan ske uden restriktioner. Afskedigelse finder i alle tilfælde sted, når den myndighed, for hvilken den fortrolige tjeneste eller rådgivning ydes, ophører i sin funktion.

4. Ansættelsen som hjælpepersonale er ikke meritgivende med henblik på ansættelse i den offentlige forvaltning eller intern forfremmelse. [...]

5. Den almindelige ordning for fastansatte tjenestemænd finder anvendelse på hjælpepersonale, for så vidt som den er afpasset deres status.«

15 I henhold til artikel 22 i lov nr. 7/2007, der findes i nævnte lovs kapitel III vedrørende lønordningen for ansatte i den offentlige forvaltning, omfatter vederlaget for fastansatte tjenestemænd en grundløn og en tillægsløn.

16 Artikel 23 i lov nr. 7/2007 bestemmer:

»Grundlønnen, som fastsættes i finansloven, består udelukkende af:

- a) Den løn, der er bevilget til hver undergruppe eller gruppe af fagligt klassificerede, såfremt sidstnævnte gruppe ikke omfatter en undergruppe.
- b) Treårige anciennitetstillæg, der består af et beløb, som er det samme for hver undergruppe eller gruppe af fagligt klassificerede, såfremt sidstnævnte gruppe ikke omfatter en undergruppe, for hver tilbagelagt tjenesteperiode på tre år.«

17 Artikel 25 i lov nr. 7/2007 fastsætter aflønningen for midlertidigt ansatte tjenestemænd således:

»1. Midlertidigt ansatte tjenestemænd modtager grundløn og ekstraordinære tillæg svarende til undergruppen eller ansættelsesgruppen, såfremt sidstnævnte ikke omfatter en undergruppe. De modtager endvidere tillægsløn som anført i artikel 24, litra b), c) og d), og svarende til det første løntrin i den kategori eller lønklasse, i hvilken de ansættes.

2. De treårige anciennitetstillæg svarende til den tjeneste, der er udført før denne vedtægts ikrafttrædelse, som kun har virkninger for lønningerne fra dennes ikrafttræden, anerkendes.«

18 Artikel 26 i Ley 2/2012 de Presupuestos Generales del Estado para el año 2012 (lov nr. 2/2012 om finansloven for 2012) af 29. juni 2012 (BOE nr. 156 af 30.6.2012, s. 46432, herefter »lov nr. 2/2012«) fastsætter i dens stk. 4:

»Hjælpepersonale modtager løn og ekstraordinære tillæg svarende til den gruppe eller undergruppe, med hvilken Ministeriet for finanser og offentlig forvaltning har sidestillet hjælpepersonalets funktioner, samt tillægsløn svarende til den stilling, de beklæder som hjælpepersonale [...]

Fastansatte tjenestemænd, som i aktiv eller særlig tjeneste beklæder stillinger, der henhører under hjælpepersonale, modtager grundløn svarende til deres gruppe eller undergruppe, herunder i givet fald treårige anciennitetstillæg, og en tillægsløn svarende til den stilling, de beklæder.«

19 Ley 30/1984 de Medidas para la Reforma de la Función Pública (lov nr. 30/1984 om foranstaltninger til reform af den offentlige forvaltning) af 2. august 1984 (BOE nr. 185 af 3.8.1984, s. 22629, herefter »lov nr. 30/1984«) indeholder en artikel 20 med overskriften »Procedure for besættelse af stillinger«. Denne artikels stk. 2 og 3 bestemmer:

»2. Regeringen og inden for rammerne af deres kompetence de selvstyrende regioners råd og kommunalbestyrelserne fastsætter antallet og udformningen af stillinger som hjælpepersonale og den dertil knyttede lønsum, dog inden for de dertil angivne budgetbevillinger.

Hjælpepersonalet udfører kun funktioner, der udtrykkeligt er betegnet som fortrolige eller særlig rådgivning, og kun ministre, departementschefer, i givet fald ministrene i de selvstyrende regioner og borgmestrene kan foretage udnævnelser og afskedigelser, der ikke er underlagt restriktioner. Hjælpepersonalet ophører automatisk i dets funktion, når den myndighed, hvortil den fortrolige funktion eller særlige rådgivning er knyttet, ophører med at eksistere.

3. Beklædelse af en stilling som hjælpepersonale er i intet tilfælde meritgivende med henblik på adgang til den offentlige forvaltning eller intern forfremmelse.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 20 Sagsøgeren i hovedsagen har siden den 1. marts 1996 været ansat som hjælpepersonale i Consejo de Estado og beklæder stillingen som leder af sekretariatet hos en fast rådgiver.
- 21 I perioden fra den 4. juli 1980 til den 1. marts 1996 var hun ligeledes ansat som hjælpepersonale ved Tribunal Constitucional (forfatningsdomstolen) og ved Consejo Económico y Social (det økonomiske og sociale råd).
- 22 Den 25. januar 2012 indgav sagsøgeren i hovedsagen en anmodning til Registro del Consejo de Estado, om for det første anerkendelse af hendes ret til at modtage treårige anciennitetstillæg for de funktioner, hun har haft i de forskellige forvaltningsorganer siden 1980, og for det andet udbetaling af det dertil svarende beløb for de seneste fire år.
- 23 Ved afgørelse af 24. juli 2012 afviste præsidenten for Consejo de Estado denne anmodning.
- 24 Sagsøgeren i hovedsagen anlagde derfor sag ved den forelæggende ret med påstand om annullation af denne afgørelse med den begrundelse, at afgørelsen ikke var i overensstemmelse med EU-retten og navnlig ikke med rammeaftalens § 4.
- 25 Denne ret har anført, at lov nr. 7/2007 ikke indeholder bestemmelser om tildeling af sådanne anciennitetstillæg til fordel for hjælpepersonale, mens det modsatte gør sig gældende for fastansatte eller midlertidigt ansatte tjenestemænd. I medfør af lov nr. 2/2012 modtager en fastansat tjenestemand, som i særlig tjeneste beklæder en stilling, der henhører under hjælpepersonale, en grundløn svarende til sin oprindelige vedtægtsmæssige gruppe, herunder treårige anciennitetstillæg.
- 26 Det fremgår af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, at denne slags stillinger ifølge fast retspraksis fra Tribunal Supremo (højesteret) vedrørende hjælpepersonale er undtagelser og begrænset til opgaver vedrørende »fortrolighed og særlig rådgivning«. Følgelig er denne ret af den opfattelse, at dette personale ikke må beklæde funktioner, der indgår i de normale stillinger i den offentlige forvaltning, hvad enten det drejer sig om præstation af tjenesteydelser for forvaltningen eller vedtagelsen af akter, der alene vedrører forvaltningens organisation. Disse funktioner må på grund af den direkte tilknytning til de forfatningsmæssige principper om objektivitet og effektivitet i forvaltningen alene tildeles embedsmænd, der udvælges på grundlag af principperne om lighed, fortjenester og evner.
- 27 På baggrund af denne retspraksis, men også på baggrund af det særlige forhold, der forener forvaltningen og hjælpepersonalet, som er baseret på særlig rådgivning og fortrolighed, ønsker den forelæggende ret for det første oplyst, om dette personale kan sidestilles med en fastansat i den forstand, hvori dette udtryk er anvendt i rammeaftalens § 3. For det andet ønsker retten oplyst, om det ville være ønskeligt at begrænse brugen af hjælpepersonale til tilfælde, hvor behovet for denne type personale er åbenbart begrundet, for at undgå misbrug og at fastsætte en løn, der står i et afbalanceret forhold til den løn, der er fastsat for andre stillinger i den offentlige sektor med opgaver af lignende fagligt indhold.
- 28 Under disse omstændigheder har Tribunal Supremo besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er hjælpepersonale, som det nu er reguleret i artikel 12 i [lov nr. 7/2007], og som det tidligere var reguleret i artikel 20, stk. 2, i [lov nr. 30/1984], omfattet af definitionen »en person med tidsbegrænset ansættelse« i § 3, stk. 1, i rammeaftalen [...]?

- 2) Finder princippet om ikke-diskrimination i § 4, stk. 4, i den nævnte rammeaftale [...] anvendelse på dette hjælpepersonale, således at dette i lighed med [fastansatte] tjenestemænd, [kontraktansatte, der er ansat på en tidsbegrænset kontrakt], midlertidigt ansatte tjenestemænd og kontraktansatte[, der er ansat på en tidsbegrænset kontrakt,] kan få anerkendt og udbetalt vederlag på grundlag af anciennitet?
- 3) Kan ordningen med udnævnelse og afskedigelse uden restriktioner, der er begrundet i fortrolighed, og som gælder for [dette hjælpepersonale] i medfør af de to førnævnte spanske love, siges at være begrundet i objektive forhold som omhandlet i rammeaftalens § 4, således at en forskelsbehandling er berettiget?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 29 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om begrebet »en person med tidsbegrænset ansættelse« som omhandlet i rammeaftalens § 3, stk. 1, skal fortolkes således, at det finder anvendelse på en arbejdstager som sagsøgeren i hovedsagen.
- 30 Som det fremgår af selve ordlyden af rammeaftalens § 2, stk. 1, er dens anvendelsesområde bredt defineret med en generel henvisning til »alle med tidsbegrænset ansættelse, som har en ansættelseskontrakt eller indgår i et ansættelsesforhold, som defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat« (jf. domme Adeneler m.fl., C-212/04, EU:C:2006:443, præmis 56, og Fiamingo m.fl., C-362/13, C-363/13 og C-407/13, EU:C:2014:2044, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 Desuden omfatter definitionen af begrebet »en person med tidsbegrænset ansættelse« som omhandlet i rammeaftalens § 3, stk. 1, alle arbejdstagere uden nogen sondring under hensyn til, om den pågældende arbejdsgiver henhører under den offentlige eller private sektor, og uanset hvordan deres kontrakt kvalificeres i intern ret (dom Fiamingo m.fl., C-362/13, C-363/13 og C-07/13, EU:C:2014:2044, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 32 Henset til vigtigheden af ligebehandlingsprincippet og princippet om ikke-diskrimination, der hører til de grundlæggende principper i EU-retten, må de bestemmelser, der i denne forbindelse er fastsat i direktiv 1999/70 og i rammeaftalen med henblik på at sikre arbejdstagere i tidsbegrænsede ansættelsesforhold de samme fordele som dem, der tilkommer arbejdstagere i sammenlignelige tidsbegrænsede ansættelsesforhold – medmindre en forskellig behandling er objektivt begrundet – imidlertid tillægges en generel rækkevidde, eftersom de udgør socialretlige bestemmelser i EU-retten, der er af særlig vigtighed, og som enhver arbejdstager skal kunne profitere af i form af minimumsbeskyttelsesforskrifter (dom Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 27).
- 33 Direktiv 1999/70 og rammeaftalen finder folgelig anvendelse på alle arbejdstagere, der præsterer en arbejdsydelse mod vederlag inden for rammerne af et tidsbegrænset arbejdsforhold, der binder dem til deres arbejdsgiver (domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 28, og Fiamingo m.fl., C-362/13, C-363/13 og C-407/13, EU:C:2014:2044, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Det skal bemærkes, at den blotte omstændighed, at en arbejdstager karakteriseres som hjælpepersonale i national ret, eller at vedkommendes ansættelseskontrakt udviser visse særlige aspekter, som i hovedsagen, såsom den midlertidige karakter, udnævnelse og afskedigelse kan ske uden restriktioner eller den omstændighed, at denne arbejdstager skal udføre opgaver, der omfatter særlig rådgivning og fortrolighed, er uden betydning i denne forbindelse, idet den effektive virkning af direktiv 1999/70 og af rammeaftalen samt den ensartede anvendelse af disse i medlemsstaterne ellers ville blive bragt i

alvorlig fare, da disse derved vilkårligt kunne udelukke visse kategorier af personer fra den beskyttelse, der er tilsigtet med de pågældende EU-retlige forskrifter (jf. analogt dom Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 29).

- 35 Det fremgår af ordlyden af rammeaftalens § 3, stk. 1, at en kontrakt eller et ansættelsesforhold er kendetegnet ved den omstændighed, at nævnte kontrakt eller ansættelsesforholds udløb »er fastlagt ud fra objektive kriterier, såsom en bestemt dato, fuldførelsen af en bestemt opgave eller indtrædelsen af en bestemt begivenhed«. En ansættelseskontrakt eller et ansættelsesforhold som det i hovedsagen omhandlede, der automatisk udløber, når den myndighed, som arbejdsgiveren har udført sine opgaver for, ophører med at eksistere, skal derfor anses for at have en termin, hvis udløb afgøres af »indtrædelsen af en bestemt begivenhed« som omhandlet i nævnte § 3, stk. 1.
- 36 Dermed er en arbejdstager, der befinder sig i en sådan situation, omfattet af rammeaftalens § 3, stk. 1.
- 37 Det første spørgsmål skal derfor besvares med, at begrebet »en person med tidsbegrænset ansættelse« som omhandlet i rammeaftalens § 3, stk. 1, skal fortolkes således, at det finder anvendelse på en arbejdstager som sagsøgeren i hovedsagen.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 38 Med sit andet og det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammeaftalens § 4, stk. 1, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der uden nogen objektiv begrundelse udelukker hjælpepersonale fra retten til at modtage de treårige anciennitetstillæg, som bl.a. tildeles fastansatte tjenestemænd.
- 39 Som det fremgår af selve ordlyden omhandler disse spørgsmål ikke fortolkningen af rammeaftalens § 5, som har det særlige formål at forhindre misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold. (dom Deutsche Lufthansa, C-109/09, EU:C:2011:129, præmis 32).
- 40 I henhold til rammeaftalens § 1, litra a), er et af formålene med aftalen at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination. Ligeledes er det i tredje afsnit i indledningen til rammeaftalen anført, at den »viser, at arbejdsmarkedets parter er indstillet på at fastsætte en generel ramme, som skal sikre ligebehandling for personer med tidsbegrænset ansættelse, ved at de beskyttes mod forskelsbehandling«. I 14. betragtning til direktiv 1999/70 anføres det i denne forbindelse, at formålet med rammeaftalen bl.a. er at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse ved at fastsætte minimumskrav, der kan sikre anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination (jf. domme Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 47, og Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 22, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 29, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 34).
- 41 Rammeaftalen, navnlig dennes § 4, tilsigter at bringe nævnte princip i anvendelse på arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse for at forhindre, at en arbejdsgiver udnytter sådanne arbejdsforhold til at fratage disse arbejdstagere rettigheder, der indrømmes arbejdstagere, som er ansat tidsbegrænset (domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 37, Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 48, og Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 23, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 30, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 35).

- 42 Henset til de mål, der forfølges med rammeaftalen, som nævnt i denne doms to foregående præmisser, anses dennes § 4 for at være et udtryk for et socialretligt princip på EU-plan, der ikke kan fortolkes indskrænkende (jf. domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 38, Impact C-268/06, EU:C:2008:223, præmis 114, Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 49, og Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 24, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 31, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 36).
- 43 Hvad angår de treårige anciennitetstillæg har Domstolen allerede fastslået, at disse tillæg, hvis tildeling ifølge spansk ret var forbeholdt det fastansatte personale i sundhedsinstitutionerne med tidsbegrænset ansættelse med udelukkelse af midlertidigt ansatte, lærere, som var fastansatte tjenestemænd i en selvstyrende region med udelukkelse af lærere, som var midlertidig ansatte tjenestemænd, samt fastansatte lektorer i en selvstyrende region med udelukkelse af lektorer med tidsbegrænset ansættelse, henhører under begrebet »arbejdsvilkår« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 (jf. i denne retning domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 47 og 48, og Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 50-58, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 32-34, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 37).
- 44 Som det imidlertid fremgår af Domstolens retspraksis må de treårige anciennitetstillæg, som de i hovedsagen omhandlede, der udgør arbejdsvilkår som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1, for personer med tidsbegrænset ansættelse ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for fastansatte, der befinder sig i en sammenlignelig situation, medmindre dette er objektivt begrundet (jf. i denne retning domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 42 og 47, Impact, C-268/06, EU:C:2008:223, præmis 126, og Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 53).
- 45 Det skal i denne henseende bemærkes, at »en sammenlignelig fastansat« er defineret i rammeaftalens § 3, stk. 2, som »en fastansat i samme virksomhed, der har en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller indgår i et tidsbegrænset ansættelsesforhold, og som udfører samme eller tilsvarende arbejde/beskæftigelse, idet der tages hensyn til kvalifikationer/færdigheder«.
- 46 Ved bedømmelsen af, om arbejdstagere udfører samme eller tilsvarende arbejde i rammeaftalens forstand, skal der i henhold til rammeaftalens § 3, stk. 2, og § 4, stk. 1, tages hensyn til en helhed af omstændigheder, herunder arbejdets art, arbejdstagernes kvalifikationer og kompetencer, uddannelseskraav og arbejdsforhold (jf. i denne retning dom Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, præmis 66, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 37, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 43).
- 47 I det foreliggende tilfælde har den spanske regering bemærket, at hjælpepersonalet udgør en stillingskategori, der adskiller sig fra de andre kategorier offentligt ansatte i spansk ret, såvel med hensyn til deres ansættelsesforhold og de funktioner eller opgaver, de udøver, som med hensyn til ansættelseskriterierne og deres lønordning. Ifølge den spanske regering begrænser forskellene i behandlingen af hjælpepersonalet i forhold til de andre nationale offentligt ansatte sig således ikke alene til det i hovedsagen omhandlede anciennitetstillæg.
- 48 Nævnte regering har desuden fremhævet, at til forskel fra de fastansatte tjenestemænd, der i henhold til national ret udvælges gennem procedurer, der sikrer overholdelsen af de forfatningsretlige principper om lighed, fortjenester og evner, kan hjælpepersonalet frit udnævnes med henblik på at udføre en specifik ikke varig opgave, der indeholder fortrolig eller særlig rådgivning. Afskedigelsen kan ligeledes ske uden begrænsning og indtræder automatisk, når den myndighed, som arbejdsgiveren har udført sine opgaver for, ophører med at eksistere. Ifølge samme regering kan denne udnævnelses- og afskedigelsesordning begrundes i den særlige funktion, der er tildelt hjælpepersonalet, som beror på tillid inden for rammerne af en stilling af politisk karakter eller lignende.

- 49 Som det imidlertid synes at fremgå af forelæggelsesafgørelsen, består arbejdsfunktionen for sagsøgeren i hovedsagens ikke i at udføre en særlig opgave i tilknytning til den offentlige myndighed, men omhandler opfyldelsen af samarbejdsopgaver vedrørende virksomhed af administrativ karakter.
- 50 Under alle omstændigheder tilkommer det i sådanne tilfælde den forelæggende ret at fastslå for så vidt angår tildelingen af de i hovedsagen omhandlede treårige anciennitetstillæg om de fastansatte tjenestemænd og hjælpepersonalet, for hvilke det påstås, at der foreligger en forskelsbehandling af arbejdsvilkår, befandt sig i en sammenlignelig situation (jf. i denne retning dom Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, præmis 67, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 39, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 44).
- 51 Hvis nævnte ret konstaterer, at de funktioner, som sagsøgeren i hovedsagen har udført i kraft af sin stilling som hjælpepersonale ved Consejo de Estado, ikke er af samme eller tilsvarende karakter som dem, der er udført af en fastansat tjenestemand inden for denne forvaltning eller andre offentlige institutioner, hvor vedkommende tidligere har arbejdet som hjælpepersonale, følger det heraf, at sagsøgeren i hovedsagen ikke befinder sig i en situation, der kan sammenlignes med en fastansat tjenestemands.
- 52 Hvis denne ret derimod finder, at sagsøgeren i hovedsagen i kraft af sin stilling som hjælpepersonale har udført en funktion, der er af samme eller tilsvarende karakter som den, der udføres af en fastansat tjenestemand ved Consejo de Estado eller en anden tilsvarende institution, vil det eneste forhold, der vil kunne differentiere hendes situation fra en fastansat tjenestemands situation tilsyneladende være den midlertidige karakter af arbejdsforholdet, der knytter hende til arbejdsgiveren i forbindelse med opfyldelsen af tjenesteperioder som hjælpepersonale.
- 53 I et sådant tilfælde ville denne sagsøger befinde sig i en situation, der kan sammenlignes med nævnte fastansatte tjenestemands situation, og det skal derfor undersøges, om der foreligger en objektiv årsag, der kan begrunde forskelsbehandlingen af de to arbejdstagere, som i dette tilfælde følger af, at sagsøgeren i hovedsagen ikke er blevet tildelt det treårige anciennitetstillæg for den nævnte tjenesteperiode.
- 54 Ifølge Domstolens faste praksis skal begrebet »objektive forhold« i rammeaftalens § 4, stk. 1, forstås således, at en forskellig behandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsubegrænset ansættelse ikke kan begrundes med, at denne forskel er fastsat ved en generel og abstrakt national retsforordning, såsom en lov eller en kollektiv overenskomst (domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 57, og Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 54, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 40, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 47).
- 55 Det nævnte begreb kræver, at den konstaterede ulige behandling er begrundet i, at der foreligger præcise og konkrete omstændigheder, der kendetegner det ansættelsesvilkår, der er tale om, i den særlige sammenhæng, det indgår i, og på grundlag af objektive og gennemsigtige kriterier, for at efterprøve, om denne ulige behandling rent faktisk opfylder et reelt behov, er egnet til at nå det forfulgte formål og er nødvendig herfor. Disse omstændigheder kan bl.a. opstå på grund af den særlige art opgaver, med henblik på hvis udførelse tidsbegrænsede kontrakter er indgået, samt de hermed forbundne kendetegn eller i givet fald på grund af medlemsstatens forfølgelse af et lovligt socialpolitisk formål (jf. domme Del Cerro Alonso, C-307/05, EU:C:2007:509, præmis 53 og 58, og Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 55, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 41, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 48).

- 56 Derimod opfylder en henvisning alene til, at det arbejde, der udføres af personalet i den offentlige administration, er af midlertidig karakter, ikke disse krav og kan derfor ikke udgøre et objektivi forhold som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 (dom Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 56, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 42, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 49).
- 57 En forskelsbehandling for så vidt angår ansættelsesvilkår mellem arbejdstagerne med tidsbegrænset ansættelse og de fastansatte kan ikke berettiges ved et kriterium, som generelt og abstrakt henviser til ansættelsens varighed. At tillade, at et ansættelsesforholds midlertidige karakter alene er tilstrækkelig til at begrunde en sådan forskelsbehandling, ville gøre formålene med direktiv 1999/70 og med rammeaftalen indholdsløse. I stedet for at forbedre kvaliteten af tidsbegrænset ansættelse og at fremme den ligebehandling, som tilstræbes i såvel direktiv 1999/70 som rammeaftalen, ville anvendelsen af et sådant kriterium gøre opretholdelsen af en ugunstig situation for arbejdstagerne med tidsbegrænset ansættelse stedsevarende (jf. domme Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, C-444/09 og C-456/09, EU:C:2010:819, præmis 57, og Nierodzik, C-38/13, EU:C:2014:152, præmis 38, samt kendelser Montoya Medina, C-273/10, EU:C:2011:167, præmis 43, og Lorenzo Martínez, C-556/11, EU:C:2012:67, præmis 50).
- 58 Den spanske regering har gjort gældende, at den i hovedsagens omhandlede forskelsbehandling af fastansatte tjenestemænd og hjælpepersonale kan begrundes i objektive forhold. I denne henseende har den for det første fremhævet, at hjælpepersonalet udnævnes med henblik på at udføre en opgave af midlertidig karakter. Opgavernes særlige karakter og hjælpepersonalets specifikke funktion, der består i en fortrolig opgave eller særlig rådgivning, kan ikke sidestilles med opgaver, hvis indhold er af varig karakter i et forvaltningsorgan. Den gør for det andet den omstændighed gældende, at udnævnelser og afskedigelser kan ske uden restriktioner i den forstand, at arbejdsgiveren ikke er forpligtet af formalisme på området. For det tredje er hjælpepersonalestillinger af ekstraordinær karakter, og de personer, der ansættes som sådan, fastholdes almindeligvis ikke længe i tjenesten. Endelig for det fjerde vil det – da de i hovedsagen omhandlede treårige anciennitetstillæg er en belønning, der tildeles personale, som gennem længere tid forbliver i tjenesten i forvaltningen, og som her udfører rent administrative funktioner – være selvmodsigende at tildele disse tillæg til hjælpepersonalet, som ikke opfylder disse kriterier.
- 59 I denne henseende bemærkes det for det første, at selv om det i princippet tilkommer den forelæggende ret at vurdere, om disse argumenter udgør objektive forhold som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1, henset til den i denne doms præmis 54-57 nævnte retspraksis, kan hjælpepersonalets ikke varige karakter under ingen omstændigheder anses for et sådant forhold.
- 60 For det andet bemærkes, at selv om visse forskelle med hensyn til ansættelsen af fastansatte tjenestemænd, krævede kvalifikationer og arten af de opgaver, som de vil få ansvaret for, i princippet ville kunne begrunde en forskellig behandling for så vidt angår deres ansættelsesvilkår (jf. analogt dom Rosado Santana, C-177/10, EU:C:2011:557, præmis 78), synes dette ikke at være tilfældet i hovedsagen.
- 61 Det fremgår nemlig af selve ordlyden af artikel 26, stk. 4, andet afsnit, i lov nr. 2/2012, at de fastansatte tjenestemænd, som i aktiv eller særlig tjeneste, der beklæder en stilling, der henhører under hjælpepersonale, modtager de i hovedsagen omhandlede treårige anciennitetstillæg. Den omstændighed, at sådanne fastansatte tjenestemænd tildeles disse tillæg, herunder for den periode, hvor de udfører de opgaver, der er forbeholdt hjælpepersonalet, modsiger argumentet om, at opgavens særlige karakter af fortrolighed og særlig rådgivning, som er pålagt hjælpepersonalet, adskiller disse to personalegrupper og begrunder en forskelsbehandling mellem dem for så vidt angår tildelingen af nævnte tillæg.
- 62 Henset til de ovenstående bemærkninger skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at rammeaftalens § 4, stk. 1, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der uden nogen objektiv begrundelse udelukker hjælpepersonale fra

retten til at modtage et treårigt anciennitetstillæg, som bl.a. tildeles fastansatte tjenestemænd, når disse to kategorier af arbejdstagere med hensyn til tildelingen af dette tillæg befinder sig i sammenlignelige situationer, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Sagens omkostninger

- ⁶³ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Begrebet »en person med tidsbegrænset ansættelse« som omhandlet i § 3, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået den 18. marts 1999, som er indeholdt i bilaget til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, skal fortolkes således, at det finder anvendelse på en arbejdstager som sagsøgeren i hovedsagen.**
- 2) **§ 4, stk. 1, i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der uden nogen objektiv begrundelse udelukker hjælpepersonale fra retten til at modtage et treårigt anciennitetstillæg, som bl.a. tildeles fastansatte tjenestemænd, når disse to kategorier af arbejdstagere med hensyn til tildelingen af dette tillæg befinder sig i sammenlignelige situationer, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.**

Underskrifter